

Білоцерківський національний аграрний університет
Екологічний факультет
Кафедра загальної екології та екотрофології

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНА ЕТИКА» Галузь знань – 10 Природничі науки Спеціальність – 101 Екологія Освітня програма – «Екологія»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми:	вибірковий
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	4 кредити / 120 годин
Семестр	3
Форма контролю	залік
Мова викладання	українська
Профайл викладача	Воробйов Володимир Ігорович Посада: асистент кафедри загальної екології та екотрофології Робоче місце: навчальний корпус №9 (вул. Героїв Чорнобиля 3а), 331 ауд. E-mail: vorobiov.volodymyr.ig@gmail.com Зв'язок з викладачем: +380638952148
Опис дисципліни	Дисципліна «Екологічна етика» відноситься до циклу екологічної підготовки бакалаврів і призначена для студентів ступеневої підготовки аграрних вузів, що навчаються за спеціальністю 101 «Екологія». Курс дозволяє студентам отримати відповідні знання про основні права і принципи екологічної етики, що дасть змогу сформуванню в них вірне уявлення про взаємодію «людина – природа».
Передумови для вивчення дисципліни	Для засвоєння дисципліни необхідно вивчати комплекс спеціальних знань, пов'язаних з біосферою, навколишнім природним середовищем. Це відображено у дисциплінах «Загальна екологія», «Біологія», «Екологія рослин, тварин та мікроорганізмів», «Заповідна справа».
Мета вивчення дисципліни	Метою викладання дисципліни «Екологічна етика» є отримання студентами знань щодо основних типів моделей та концепцій екологічної свідомості, основні напрямки розвитку еколого-етичних принципів, а також формування еколого-етичної свідомості та еколого-етичного світогляду на основі історико-філософського досвіду взаємних відносин між людиною та природою.
Формат дисципліни	Для денної форми навчання дисципліна викладається в очному форматі, із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальні графіки, дистанційна форма) можуть бути використані платформи Moodle, ZOOM. Формат проведення дисципліни є змішаним: поєднання як традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання, так і інтерактивних навчальних технологій.
Очікувані результати навчання	ПРН03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.

	<p>ПРН18. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.</p> <p>ПРН24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ПРН25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.</p>
<p>Структура курсу</p>	<p>Змістовий модуль 1. Екологічна етика як наука та її місце в системі філософських знань</p> <p><u>Тема 1. Предмет та завдання екологічної етики</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання і функції екологічної етики. 2. Екологічна етика та гуманізм. 3. Історія взаємовідносин суспільства і природи та їх відображення в суспільній свідомості. <p><u>Тема 2. Історія, розвиток екологічної етики</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія та перспективи екологізації суспільства. 2. Заміна економічних пріоритетів екологічними. <p><u>Тема 3. Ідея освіченого або розсудливого антропоцентризму в ранній екологічній етиці</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принцип екоцентризму або біоцентризму. 2. Історія філософських концепцій моральності та екоетичного мислення. 3. Історія екологічної етики за кордоном. <p><u>Тема 4. Конституційні та правові засади екологічної етики. Кодекс екологічної етики (Хартія Землі)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія створення Хартії Землі. Зміст Хартії Землі. 2. Повага і турбота про живу спільноту. 3. Екологічна цілісність. 4. Соціальна та економічна справедливість. 5. Демократія, ненасильство та мир. <p>Змістовий модуль 2. Система правил і стандартів екологічної етики</p> <p><u>Тема 5. Принципи і правила етичного ставлення до природи</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природа як моральний партнер людини. 2. Загальноетичні принципи ставлення до природи. Цінності природи. 3. Категоричний імператив І. Канта. 4. Принцип максимізації блага Дж. С. Мілля. 5. «Етика благоговіння перед життям» А. Швейцера. 6. Етика турботи. Повага до всіх форм буття. 7. Права майбутніх поколінь. Презумпція небезпеки. <p><u>Тема 6. Обґрунтування екологічної етики</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цінності природи, конфлікти цінностей і природоохоронні мотивації. 2. Моральні агенти і моральні партнери. 3. Права природи. 4. Екоцентризм і біоцентризм як напрями екологічної етики <p><u>Тема 7. Природа як рекреаційний ресурс. Етичне сприйняття полювання та риболовлі</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Практичне застосування екологічної етики в охороні природи і

	<p>природокористуванні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Рекреаційний потенціал природи. 3. Естетичне ставлення до природи. Етичне ставлення до природи під час відпочинку. 4. Полювання як розвага. Спортивне полювання і риболовля, розваги з тваринами. 5. Хутрова індустрія. Сільське і лісове господарство. <p><u>Тема 8. Екологічна етика та заповідна справа</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природоохоронні зони. Заповідна справа. 2. «Ресурсизм» (прагматизм), антропоцентризм та екоцентризм у заповідній практиці. 3. Естетика природи та екологічна етика. <p><u>Тема 9. Громадський екологічний рух</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Антропоцентризм та екоцентризм у громадському русі за екологічну чистоту. 2. Рух «зелених». «Реалісти» та «фундаменталісти». 3. Громадські дискусії та обговорення. Політика та етика екологічної боротьби. 4. Зарубіжні та українські громадські об'єднання екологічного спрямування, їх роль у розвитку екологічної етики та практична діяльність <p><u>Тема 10. Космічна діяльність людства</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародне і національне законодавство про дослідження та використання космічного простору. 2. Етичні аспекти (та проблеми) діяльності з дослідження й використання космічного простору. 3. Екологічна шкода від запусків ракет.
<p>Методи навчання</p>	<p>Для засвоєння дисципліни “Екологічна етика” використовуються як словесні, наочні і практичні методи навчання.</p> <p>Методи навчання ґрунтуються на принципах студентоцентризму та індивідуально-особистісного підходу; реалізуються через навчання на основі досліджень, посилення практичної орієнтованості та творчої спрямованості у формі комбінації лекцій, практичних занять, самостійної роботи з використанням елементів дистанційного навчання, в тому числі в системі Moodle, інтерактивних методів навчання, мозкового штурму, есе, круглих столів, робиться акцент на саморозвиток особистості та проблемно-орієнтоване навчання.</p>
<p>Політика</p>	<p>Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента (списування, відсутність посилань на використані джерела, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Політика щодо відвідування занять: очікується, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять згідно графіку консультацій викладача. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн режимі.</p> <p>Політика щодо дедлайнів і перескладання: студенти мають дотримуватись термінів виконання усіх видів робіт.</p> <p>Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється</p>

	<p>відповідальність, дисциплінованість, старанність, креативність. Політика оцінювання: засоби та критерії оцінювання прописані в робочій програмі дисципліни, розміщеної на платформі Е-навчання Білоцерківського НАУ (Moodle).</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;">Базові</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Борейко В.Є. Моніторинг порушень заповідного режиму. Заповідники України. Охорона дикої природи. В.Є. Борейко; А.О. Паламарчук/ Київ. К : Логос, 2014. 128 с. 2. Борейко В.Є. Філософи зооохорони і природо охорони. Охорона дикої природи. В.Є. Борейко; Київ. К : Логос, 2012. 179 с. 3. Кримінальна та адміністративна відповідальність за жорстоке поводження з тваринами: монографія. Д.О. Калмиков, А.О. Данилевський. МВС України. Л: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2013. 616 с. <p style="text-align: center;">Допоміжні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Корабльова А.І. Екологія: взаємовідносини людини і середовища. Д.: Поліграфіст, 1999. 255 с. 2. Димань Т.М. Екологія людини: Підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2009. – 388 с <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://www.menr.gov.ua. Офіційний сайт Міністерства екології і природних ресурсів України. 2. http://www.unep.org. Програма ООН з навколишнього середовища. 3. http://www.eco-forum.org. Сайт Європейського екофоруму/ 4. http://www.europa.eu.int/comm/dgs/environment/index_en.htm. Веб-сторінка Екологічної програми Європейської комісії.